

Monumentnummer*: 516534

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82900/92

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Arum Súdwest-Fryslân Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Arum

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Arum E 987

Omschrijving**

Inleiding

De in 1867 in Eclectische trant gebouwde HERBERG met stalling was een halteplaats langs de tramlijn Harlingen-Bolsward die in 1881 is aangelegd. De herberg is een twee bouwlagen hoog, blokvormig gebouw met zolder, met aan de linker- en achterzijde de stalling. De voorgevel met ingang is gericht op het noorden. Aan de linkerkzijde bevindt zich op de verdieping de karakteristieke verglaasde gietijzeren serre. Tegenwoordig is daar het podium van de bovenzaal ingebouwd. De stalling heeft een ingang aan de Sytzamaweg en aan de Polle (een zijweg van de Sytzamaweg) en wordt gekenmerkt door vele verbouwingen, die overigens het karakter van het gebouw niet wezenlijk hebben aangetast. Aan de Polle ligt in pandig een woning, vermoedelijk voor personeel.

Omschrijving

Het hoofdgebouw, met vierkante basis, is opgetrokken in donkerrode baksteen voorzien van een in stucwerk uitgevoerde cordonlijst, hoekpilasters en een forse gootlijst met tandlijst. De gevels van de stallen zijn gedeeltelijk met een gele en gedeeltelijk met donkerrode steen uitgevoerd. Het schilddak van de herberg is gedekt met een zwarte Hollandse pan; het samengesteld dak van de stallingen en woning met een zwarte gegolfde Friese pan.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Voorgevel: het gepleisterde middenrisaliet met entree en schijnvoegen heeft bij het dak een fronton met in het timpaan een rond venster; op het fries staat "de gekroonde leeuw"; op de verdieping, op zware consoles een balkon met gietijzeren balustrade en een dubbele deur met tweeruits bovenlicht. Een dubbele deur met gietijzeren sierroosters in een portiek vormt de entree; aan weerszijden zitten op de begane grond en op de verdieping twee vensters met een stenen segmentboog.

Westgevel: op de verdieping de gietijzeren serre met plat dak, rustend op één gietijzeren kolom; op de begane grond twee vensters als in de voorgevel; gedenksteen met opschrift: 'gedenksteen gelegd tijdens het bouwen van dit gebouw Jacob de Rapper W.A.-zoon in 1876'.

Oostgevel: een gemetselde cordonlijst; zowel op begane grond als op de verdieping vier vensters zoals in voorgevel.

De stalling met woning (westzijde) is door de vele aanpassingen vrij divers in zijn voorkomen. De stalling heeft gedeeltelijk een gegolfd zinkplaten dak gekregen. De bouwtrant is traditioneel. De twee toegangen hebben grote dubbele poorten; naast de toegang aan de Sytzamaweg staat een pomp.

In het INTERIEUR zijn onder meer van belang: in de hal een rozet in het plafond; gemarmerde wanden met lijst. In de bar een schouw met archivolt op voluten; houten bar uit vermoedelijk het begin van de 20ste eeuw. Restaurant en woonkamer waren vroeger één en zijn volledig vernieuwd; mutatie in structuur ten behoeve van keuken met koeling. De vergaderzaal op de verdieping staat tegenwoordig in verbinding met de theaterzaal middels een harmonicadeur. De theaterzaal heeft een bepleisterd plafond met zware rozetten (Lodewijk XV) en een zware gesneden plafondlijst; in de zijwand achter grote glazen meerruits-deuren een houten bar met een neo-classicistisch voorkomen uit vermoedelijk het begin van de 20ste eeuw; hierachter houten kasten met pilasters en arcades. Op de zolder droogstokken. De verdere structuur van het gebouw wordt gekenmerkt door vele routes en niveaoverschillen.

Van het interieur van de stallen en de woning resteert weinig. De doorrijroute van poort naar poort bestaat echter nog steeds en de stallen bevinden zich nog op hun oorspronkelijke plaats. De woning is niet meer verbonden met de stalling.

Waardering

De herberg de Gekroonde Leeuw te Arum is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling;
- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur;
- in relatie tot de visuele gaafheid van de dorpse omgeving.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Horeca

Functie

Herberg